

Varni in enaki ob poplavi, potresu in požaru v naravi

Besedilo je pripravljeno v lahkem branju za:

- gluhe in naglušne,
- gluhoslepe,
- njihove družinske člane in
- osebne asistente.

Besedilo je del projekta
Varni in enaki v naravnih in
drugih nesrečah.

To je znak projekta.

To je znak za lahko branje.

Varni in enaki

ob poplavi, potresu in požaru v naravi

Poplava, potres ali požar v naravi so naravne nesreče. Naravne nesreče se dogajajo vsak dan. Ene nesreče lahko napovemo. Ene nesreče se zgodijo brez opozorila.

Na naravne nesreče moramo biti pripravljeni vsi ljudje. Imeti moramo prava navodila in dostopne informacije. Prava navodila in dostopne informacije nam lahko rešijo življenje. Besedilo je zato napisano tako, da ga je lažje brati in razumeti. Takim besedilom rečemo lahko branje.

V tem besedilu so navodila o tem:

- kaj narediti pred nesrečo,
- kaj narediti ob nesreči,
- kaj narediti po nesreči.

Včasih ne vemo, kako se sporazumevati z gluхими, naglušnimi ali gluhoslepimi ljudmi. Za sporazumevanje z gluхими, naglušnimi ali gluhoslepimi ljudmi smo napisali **koristne in uporabne nasvete**.

Napisali smo tudi nekaj informacij o številki **112**.

Navodila v lahkem branju
so pripravljena tudi za slepe in slabovidne.

Lahko berljiva navodila za slepe in slabovidne ter
za gluhe in naglušne so dostopna
tudi v angleškem jeziku.

Vse informacije najdete na spletni strani www.gov.si.

Pred nesrečo

Na nesreče se lahko pripravimo.

Najprej preverimo, ali živimo v okolju,
v katerem so pogosti poplave, potresi ali požari v naravi.
Nato poskrbimo za varnost in zaščito doma.

Za varnost in zaščito doma lahko poskrbimo sami.

Pred potresom

Pred potresom se zaščitimo tako, da:

- pohištvo trdno namestimo in
ga na steno privijemo z vijaki,
rečemo, da ga pritrdimo,
- težke in velike predmete postavimo na nižje police,
- nad posteljo in sedeže ne obešamo stvari.

Pred poplavo

Pred poplavo se zaščitimo tako, da:

- v prostorih, v katerih lahko poplavi,
dvignemo pohištvo in drugo opremo od tal,
- za tla in stene uporabimo materiale,
ki se hitro sušijo in jih lahko očistimo,
- poskrbimo,
da voda v okolici hiše lahko odteče,
na primer tako, da okrog hiše očistimo kanale.

Požar v naravi

Pred požarom v naravi se zaščitimo tako, da:

- uredimo okolico hiše ali stavbe,
- na varnem hranimo stvari, ki hitro zagorijo,
- odstranimo veje in suho travo.

Če tega ne moremo narediti sami,
prosimo za pomoč sorodnike, prijatelje ali sosede.

Za varnost in zaščito ljudi poskrbi tudi država.

Kadar ni varno ostati doma,
država določi, kaj narediti.

Rečemo, da država določi zaščitne ukrepe:

- **evakuacijo**: evakuacija pomeni,
da začasno zapustimo svoj dom.
Za nekaj časa se preselimo na varno;
- **začasno bivališče**: začasno bivališče pomeni,
da za krajši čas stanujemo drugje.
V tem času nas za nas poskrbi osebje.
Osebje so ljudje, ki delajo v začasnem bivališču;
- **zaščito** pred jedrskim,
kemičnim in biološkim orožjem.

Ob evakuaciji, ko gremo od doma,
je **pomembno, da**:

- upoštevamo navodila pristojnih služb:
reševalcev ali policistov, gasilcev, civilne zaščite,
- povemo, če potrebujemo pomoč,
- imamo pripravljene nujne stvari,
- upoštevamo lastne/svoje potrebe in
potrebe družinskih članov,
- s sabo vzamemo nujne stvari.

V začasnem bivališču je pomembno, da:

- osebjju povemo svoje osebne podatke,
- osebje poskrbi za najnujnejšo oskrbo, da imamo pijačo, hrano, zdravila, da smo na toplem in drugo,
- osebjju povemo, kakšno pomoč potrebujemo,
- osebjju povemo, kaj potrebujemo,
- sorodnikom povemo, kje smo.

Osebje so ljudje,
ki delajo v začasnem bivališču.

Ko pride do nesreče,
se lahko pojavijo težave:

- reševalci ne morejo priti na pomoč takoj,
- zmanjka elektrike, zemeljskega plina ali vode,
- lahko ostanemo brez ogrevanja,
- telefoni, televizija in radio ne delujejo,
- ne moremo do trgovine, lekarne ali zdravnika in podobno.

Razmislimo.

Kdo nam lahko pomaga?

Ljudje si lahko pomagamo med seboj.

Pomagamo si sorodniki in prijatelji.

Pomagamo si sosedje in sodelavci.

Dogovorimo se,

kdo vse nam lahko pomaga ob nesreči in po njej.

Ne pozabimo.

Pred spanjem

dajmo slušni aparat

vedno na isto mesto.

Za sporazumevanje

si pripravimo papir in svinčnik.

Pripravimo si

kartice z napisanim besedilom.

Na primer:

Uporabljam slovenski znakovni jezik.

Ne slišim.

Ob nesreči

Ob potresu

Ob potresu začutimo tresenje in premikanje tal.

Ob potresu poiščemo varen prostor.

Varen prostor je mesto:

- pod večjimi in trdimi mizami,
- med podboji vrat,
- v nosilnih stenah ali ob notranjih nosilnih stenah.

Počepnimo.

Glavo upognimo h kolenom.

Zavarujmo si glavo s komolci.

Sklenimo dlani in

si z dlanmi pokrijmo zatilje.

Če smo zunaj,

pojdemo stran od hiše in stavbe.

Včasih ne moremo stran od hiše ali stavbe.
Takrat se umaknemo med vrata.

Ob potresu lahko ostanemo ujeti v ruševinah.
Ostanimo mirni.

Če se praši, si pokrijemo usta in nos.

Uporabimo robec ali del oblačila.

Opozorimo druge, da smo ujeti.

Udarjamo s predmetom
po kovinski napeljavi ali zidu.

Pomembno je,
da udarjamo v enakomernih presledkih.

Tako nas bodo reševalci hitreje našli.

Ob poplavi

Ob poplavi lahko voda teče v hišo.

Ob poplavi lahko vodo
začutimo pod nogami.

Umaknimo se v višje nadstropje.

Lahko smo na prostem.

Umaknimo se na območje,
ki ga voda ne doseže.

Včasih voda sega do kolen.

Tudi če voda sega samo do kolen,
ne stopimo v vodo.

voda nas lahko odnese.

Ne vozimo po cestah,
ki jih je poplavela voda.

Če so ceste ali podvozi zaprti,
to upoštevamo.

Ob požaru v naravi

Ob požaru v naravi je v zraku dim.

Zaprmo okna in vrata.

Izključimo prezračevanje in klimo.

Umaknimo predmete,
ki jih lahko zajame ogenj.

Po nesreči

Po potresu

Po potresu pregledamo
poškodbe hiše ali stavbe.

Mogoče je nevarno,
da se stavba poruši.

V hišo in stavbo ne stopimo.

Mogoče je zmanjkalo elektrike.

Pripravimo si baterijsko svetilko.

Pozor.

Ne prižigamo vžigalic.

Ne kadimo.

Po potresu vodo iz pipe prekuhavamo.

Po potresu uporabljamo vodo iz plastenk.

Po potresu poskrbimo,

da strokovnjaki pregledajo vse napeljave:

- vodovod,
- kanalizacijo,
- plin,
- elektriko in
- dimnik.

Po poplavi

Poplava poškoduje hiše in stavbe.

Voda poplavi kleti in nižja nadstropja.

Voda prestavi pohištvo in opremo.

Voda v prostore prinese blato in naplavine.

Naplavine so zemlja, veje,

razni predmeti in drugo.
Po poplavi moramo odstraniti vodo.
Iz prostorov moramo
odstraniti blato in naplavine.
Očistiti in osušiti moramo
prostore in opremo.
Prostore moramo razkužiti.

Očistimo tudi premete.
Stran vržemo predmete,
ki jih ne moremo očistiti.

Pregledamo hrano in živila.
Poplavljeni hrana in živila vržemo stran.

Po požaru v naravi

Po požaru se lahko vrnemo v svoj dom,
ko ni več nevarnosti.

Kdaj ni več nevarnosti,
povedo pristojne službe.

Pristojne službe so
gasilci, civilna zaščita in drugi.

Upoštevati moramo vsa navodila pristojnih služb.

Požar za seboj pusti vonj po dimu.

Po požaru prezračimo prostore.

Sporazumevanje z gluhi in naglušni

Pri sporazumevanju z gluhi in naglušni smo spoštljivi.

Upošteujemo enakovreden odnos.

K človeku pristopimo tako, da nas vidi.

Približamo se počasi.

Človeku se približamo s sprednje strani.

Pridobimo pozornost človeka.

Pomahajmo z roko, da nas bo opazil.

Sporočimo, kdo smo.

Predstavimo se.

Ugotovimo,

na kakšen način se človek sporazumeva.

Opišemo situacijo oziroma nevarnost.

Vprašamo:

Potrebujete pomoč?

Poskrbimo, da v prostoru ni hrupno.

Poskrbimo, da je prostor svetel.

Če zmanjka elektrike,

uporabimo baterijsko svetilko.

Pomembno je,

da nas gluhi ali naglušni dobro vidi.

Pomembno je,

da gluhi in naglušni vidi

naše ustnice in naš obraz.

Govorimo jasno in počasi.

Govorimo v kratkih stavkih.

Če nas drugi ni razumel:

- besede ponovimo ali
- povemo z drugimi besedami.

Pri sporočanju si pomagamo:

- pokažemo na predmet ali smer,
- prikimajmo, odkimajmo in podobno,
- vzemimo telefon in napišimo,
- vzemimo papir in pisalo ter napišimo.

Gluhim in naglušnim
pri sporazumevanju pomaga
tolmač slovenskega znakovnega jezika.
Glejte sogovornika, ne tolmača.
Glejte človeka, kako se počuti.

Nasvet za reševalce.
Ko reševalci zaznajo človeka v ruševinah,
ta mogoče ne odgovarja na klice.
Pomisliti je treba na to,
da je človek gluhi, naglušen ali gluhoslep.

Gluhi in naglušni ter gluhoslepi imajo pravico
do informacij v njim dostopni obliki.

Uporabljajo:

- slušni aparat ali slušni vsadek,
- slovenski znakovni jezik,
- branje z ustnic med govorom,
- pisanje na papir ali na telefon.

Ljudje z gluho slepoto imajo ovire sluha in vida.
Potrebujejo različne prilagoditve.
Dostopna oblika za gluhoslepe
je jezik gluhoslepih.
Jezik gluhoslepih je pogovor z gibi ali dotiki.
Poznamo različne načine sporazumevanja.
Z rokami delamo kretnje in znake
na telesu drug drugega.
Na primer na rokah ali po hrbtu.

Klic v sili 112

112 je brezplačna telefonska številka.

112 pokličemo, če potrebujemo:

- nujno medicinsko pomoč,
- pomoč gasilcev,
- pomoč drugih reševalnih služb,
- pomoč policije.

112 lahko pokličemo v kateri koli državi Evropske unije.

Ko kličemo, smo mirni.

Ob klicu sporočimo:

- kdo kliče,
- kaj se je zgodilo,
- kje se je zgodilo,
- kdaj se je zgodilo,
- koliko je ponesrečenih,
- kakšne poškodbe imajo ponesrečeni ljudje,
- kakšne so okoliščine na kraju nesreče,
- kakšno pomoč potrebujemo.

Pomembno

Gluhi in naglušni lahko na številko 112 pošljete SMS sporočilo.

V sporočilo napišite,
kaj se je zgodilo.

Operater vam bo poslal SMS-sporočilo.

112 lahko pokličemo s stacionarnega telefona.

112 lahko pokličemo z mobilnega telefona.

112 lahko pokličemo kadar koli.

Pokličemo lahko tudi,

če na računu nimamo več denarja.

Pokličemo lahko tudi,
če nimamo signala.

Pogovori in naši podatki
se shranijo za 6 mesecev.
Če kličemo brez potrebe ali iz heca,
dobimo kazen.

Vsebina: Ministrstvo za obrambo – Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje.

Priredba za lahko branje: Zavod Risa.

©Slovenski znak za lahko branje

4. stopnja lahkega branja

Ilustracije: Studio Ajd, d. o. o., Dobrovlje.

Jezikovni pregled: Ministrstvo za obrambo, Služba za strateško komuniciranje.

Ljubljana, 2022.

Besedilo je nastalo v projektu

Varni in enaki v naravnih in drugih nesrečah.

Kratica projekta je SEE ME.

Kratica je nastala iz angleških besed

Safe and Equal in EMERgencies.

Izgovori se **sej f end ikual in emerdžensis**.

Co-funded by
the European Union

SEE ME

Safe and Equal in EMERgencies

Ravnateljstvo civilne zaštite

UPRAVA
REPUBLIKE
SLOVENIJE

ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

